

بررسی اولین های چاپ سنگی^۱ موجود در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

منوچهر آراسته^۲

چکیده

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی به عنوان یکی از بزرگ ترین کتابخانه های ایران دارای مجموعه غنی از کتب چاپ سنگی نفیس و منحصر به فرد می باشد. هدف اصلی این تحقیق شناسایی و معرفی اولین های چاپ سنگی موجود در این کتابخانه است. پژوهش در مورد مجموعه کتاب های چاپ سنگی می تواند گوشه ای از تاریخ چاپ و نشر کتاب در ایران را نمایان و در اختیار محققان، اندیشمندان، کتابداران، دوست داران کتاب و تاریخ چاپ قرار دهد. به علت محدودیت پژوهش نسخه های ۱۵ سال اولیه ورود چاپ سنگی به ایران مورد بررسی قرار گرفت. ۸۱ نسخه منتشر شده در بین سال های ۱۲۵۰-۱۲۶۵ق شناسایی گردید. قدیمی ترین نسخه چاپ سنگی موجود در کتابخانه، نسخه زادالمعاد چاپ ۱۲۵۱ق است و با توجه به توضیحات پایان این نسخه، علی الظاهر چاپ سنگی در سال ۱۲۵۰ق وارد تبریز گردیده است. همچنین، با توجه به نسخه کلیات سعدی که در سال ۱۲۵۹ق چاپ گردیده و دیگر نسخه های موجود در کتابخانه مانند حدیقه الشیعه چاپ ۱۲۶۰ قمری، قوانین الاصول چاپ ۱۲۶۰ قمری، جنات الخلود چاپ ۱۲۶۰ قمری، تذکره الاثمه چاپ ۱۲۶۰ قمری و ... و تحقیقات گذشته، علی الظاهر این صنعت در سال ۱۲۵۹ق وارد تهران گردیده است.

کلیدواژه های موضوعی: چاپ سنگی، کتابشناسی، نسخه شناسی، کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

مقدمه: چاپ سنگی و کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

از سده سیزدهم هجری قمری به عنوان دوره تحول در ایران یاد شده است. در این دوره است که برای نخستین بار دانش و اطلاعات از حوزه کتابخانه اختصاصی خارج شده و از طریق چاپ و انتشار کتابها و ایجاد مدارس به شیوه نوین و همچنین چاپ و آرایش کتاب تحولی منحصر به فرد یافته است. از یک سو دانش و اطلاعات که تا پیش از این به صورت کتاب های دست نویس و تک نسخه نگارش، طراحی و تولید می شدند در قالب کتاب هایی با تیراژ بالاتر منتشر گردیدند. از جهت دیگر، فن جدید چاپ سنگی امکانات تازه ای برای هنرمندان در عرصه تصویر سازی، خوشنویسی، آرایش کتاب فراهم آورد که تا پیش از این در اختیار هنرمندان ایرانی نبود. کتاب های چاپ سنگی حاصل دوره انتقال از دوران نسخ خطی به دوران نسخه های چاپی محسوب می شوند و از ذخایر گرانبهای این مرز و بوم و حاوی معارف بزرگان ما در موضوعات مختلف می باشند این کتاب ها دارای ارزش فراوان تاریخی، علمی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و دینی هستند. این نسخه ها علاوه بر متن اصلی دارای حواشی، شرح ها، تقویم ها، وقف ها، امضاها، و مهرهای حاوی اطلاعات تکمیلی جالبی هستند که برای محققان ارزش فراوانی دارد. این کتاب ها همواره به جهت ویژگی و شرایط خاص (نظیر نوع چاپ، خط، تاریخ کتابت، قدمت و نفاست علمی و هنری و...) از اهمیت و ارزش والایی در مجموعه کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی برخوردار می باشند. کتاب های چاپ سنگی توسط واقفان و اهداکنندگان در سالیان گذشته به این مکان مقدس اهدا گردیده است و این گنجینه، مجموعه گرانبهای از کتاب های چاپ سنگی چاپ شده در ایران، هند، عراق، افغانستان، پاکستان و مصر را در خود جای داده است.

^۱ Lithography

^۲ کارشناس ارشد سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

اهمیت و ضرورت

از آنجایی که منابع چاپ سنگی حاصل دوره انتقال از دوران منابع خطی به دوران منابع چاپی هستند، با منابع خطی اشتراکات بسیار زیادی دارند و دارای ارزش تاریخی و فرهنگی بالایی می باشند. مسئله مهم در مورد نسخه های چاپ سنگی، شناسایی و تعیین قدمت آنهاست، به ویژه اگر از هنرهایی مثل خوشنویسی، تذهیب، تجلید، نقاشی و... در زیباسازی آنها استفاده شود. کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی به عنوان یکی از بزرگ ترین کتابخانه های ایران و منطقه، دارای مجموعه ای غنی و نفیس از کتاب های چاپ سنگی در ایران می باشد که در طول سالیان گذشته توسط افراد خیر و واقفان اهدا گردیده است. از آنجایی که تحقیق جامعی در مورد اولین نسخه های چاپ سنگی چاپ شده در ایران موجود در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی صورت نگرفته است، تحقیق روی مجموعه کتب سنگی می تواند گوشه ای از تاریخ چاپ و نشر کتاب در ایران را نمایان و در اختیار محققان، اندیشمندان، کتابداران، دوست داران کتاب و تاریخ چاپ قرار دهد و بسیاری از شبهات را در مورد تاریخچه ورود صنعت چاپ سنگی و اولین کتاب های چاپ شده در ایران پاسخ دهد.

چاپ سنگی در ایران

درباره ورود چاپ سنگی به ایران روایات متعددی وجود دارد ولی به نظر می رسد این قول که چاپ سنگی برای نخستین بار توسط میرزا صالح بن حاج باقرخان شیرازی معروف به میرزا صالح تبریزی در تبریز راه اندازی شد، صحیح بوده باشد. در سال ۱۲۵۹ یا ۱۲۶۰ ق اسباب چاپ سنگی به تهران رسید (بابازاده، ۱۳۸۱). بر طبق اسناد و مدارک چاپ سنگی ۱۷ سال بعد از چاپ سربی در ایران رایج گردید و به مدت ۷۰ سال ادامه داشت تا دوباره چاپ سربی در ایران رایج گردید. البته چاپ سنگی تا اواخر دوره قاجاریه ادامه داشت و بعد از آن از بین رفت (دبیری، ۱۳۸۴).

دلایل رواج چاپ سنگی در ایران

۱- علل اجتماعی - فرهنگی

۱-۱. به دلیل رواج و رونق هنر خوشنویسی در آن زمان و علاقه وافر مردم آن دوره به خوشنویسی؛ مروجان اولیه صنعت چاپ در ایران نمی خواستند این هنر اسلامی و ملی از میان برود و به همین دلیل به چاپ سنگی اهمیت بیشتری می دادند (سلطانی فر، ۱۳۸۲).

۲-۱. چون بیشتر حروفچینان در آن دوره کم سواد بودند، حروفچینی با دقت کم و با اغلاط زیاد اجرا می شد و در نتیجه کار غلط گیری نیز با دشواری همراه بود. بنابراین طبیعی بود که چاپخانه های حروف سربی نتوانند خواسته ها و نیازهای چاپی مردم را برآورده کنند و پس از مدت کوتاهی جای خود را به چاپ سنگی دادند (دبیری، ۱۳۸۴).

۳-۱. دوران رواج کتاب های چاپ سنگی مصادف با ایامی بود که علوم و فناوری به صورت امروزی رواج نداشت. تالیف کتاب در ایران محدود بود و موضوعاتی خاص مورد علاقه مردم بود (سلطانی فر، ۱۳۸۲).

۴-۱. حروف سربی فارسی اولیه ای که در ایران معمول شد در واقع حروف عربی بود. چهار حرف فارسی که در الفبای عربی نیست را باید جداگانه به کارخانه سازنده سفارش می دادند. با وجود این شکل متن و رسم الخط حروف همه عربی بود ادیبان و هنرمندان و خطاطان رسم الخط حروف سربی را نمی پسندیدند و چاپ سنگی را ترجیح می دادند (قاضی زاده، ۱۳۷۴).

۵- از دیگر دلایل دشواری ساختن تصویر با چاپ سربی بود (آذرنگ، ۱۳۸۱).

۶- وجود خوشنویسان مشهور و نقاشان معروف در آن زمان (هراتی، ۱۳۸۰).

۲. علل اقتصادی

۲-۱. سادگی

۲-۲. ارزانی : هزینه خرید ماشین چاپ سربی از کشورهای اروپایی بسیار گران بود، بنابراین طبیعی بود چاپ

سنگی به دلیل ماشین آلات ارزان قیمت و روش کار ساده نسبت به چاپ سربی رواج بیشتری پیدا کند (آذرنگ، ۱۳۸۱).

۳-۲. از دیگر عوامل توقف چاپ سربی را می توان خراب شدن دستگاه ها و نبود امکان تعمیر ذکر کرد (بابازاده،

۱۳۸۲).

یافته ها

به علت محدودیت پژوهش فقط نسخه های چاپ سنگی ۱۵ سال اولیه ورود چاپ سنگی به ایران مورد بررسی قرار گرفت. با بررسی صورت گرفته، تعداد ۸۱ نسخه چاپ سنگی در بین سال های ۱۲۵۰-۱۲۶۵ قمری در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی شناسایی گردید. بررسی ها نشان می دهد قدیمی ترین نسخه موجود در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی مربوط به سال ۱۲۵۱ قمری است که نسخه زادالمعاد می باشد. این نسخه توسط محمدحسین ابن میرزا محمد تبریزی کتابت و در همان سال در شهر تبریز در دارالطباعة آقا علی بن حاج محمد حسین الشهبیر بامین الشرع تبریزی چاپ گردیده است (تصویر شماره ۱، ۲)، در پایان این نسخه توضیحاتی درباره تاریخچه ورود صنعت چاپ سنگی به ایران داده شده که مطابق با این توضیحات، چاپ سنگی برای نخستین بار توسط میرزا صالح بن حاج باقرخان شیرازی معروف به میرزا صالح تبریزی در تبریز به راه افتاده است. میرزا صالح که از سوی دولت به حکم ماموریت به روسیه رفته بود در بازگشت یک دستگاه ماشین چاپ سنگی با خود به تبریز آورد که آن را در سال ۱۲۵۰ قمری راه اندازی کرد و آقا علی بن حاج محمدحسین امین الشرع تبریزی را به ریاست آن گماشت. در همین چاپخانه ابتدا قرآن مجید (۱۲۵۰ ق) و سپس زادالمعاد (۱۲۵۱ ق) را چاپ کردند (تصویر شماره ۲). بعد از این نسخه، قرآن چاپ تبریز به سال ۱۲۵۴ قمری می باشد (تصویر شماره ۳) و آن طور که در وقف نامه آمده پس از چاپ چندین نسخه به کتابخانه آستان مقدس رضوی اهدا گردیده است.

از نسخه های قدیمی چاپ تبریز می توان به زاد المعاد چاپ ۱۲۵۷ قمری (تصویر شماره ۴)، زاد المعاد چاپ ۱۲۵۸ قمری (تصویر شماره ۵)، قرآن چاپ ۱۲۵۸ قمری (تصویر شماره ۶، ۷)، اصول عقاید ۱۲۵۹ قمری (تصویر شماره ۹)، قرآن چاپ ۱۲۶۰ قمری، اختیارات مجلسی چاپ ۱۲۶۰ قمری، تذکره الائمه چاپ ۱۲۵۹ قمری (تصویر شماره ۱۰)، حیات القلوب چاپ ۱۲۶۰ قمری، برهان جامع ۱۲۶۰ قمری، ابواب الحنان ۱۲۶۱ قمری، تحفه الزائر ۱۲۶۱ قمری، زادالمعاد چاپ ۱۲۶۲ قمری، ابواب الجنان چاپ ۱۲۶۳ قمری و ... که در زیر به ترتیب تاریخ نشر معرفی گردیده است، اشاره کرد.

از نسخه های قدیمی چاپ تهران موجود در کتابخانه می توان به کلیات سعدی چاپ سال ۱۲۵۹ قمری (تصویر شماره ۸)، حدیقه الشیعه چاپ ۱۲۶۰ قمری، قوانین الاصول چاپ ۱۲۶۰ قمری، جنات الخلود چاپ ۱۲۶۰ قمری، تذکره الائمه چاپ ۱۲۶۰ قمری، تحفه الزائر چاپ ۱۲۶۱ قمری، حیات القلوب چاپ ۱۲۶۱ قمری، سراج المنیر چاپ ۱۲۶۱ قمری، جنات الخلود چاپ ۱۲۶۱ قمری، جنات الخلود چاپ ۱۲۶۳ قمری، تاریخ پطر کبیر چاپ ۱۲۶۳ قمری، اختیارات مجلسی چاپ ۱۲۶۳ قمری، مجمع البحرين چاپ ۱۲۶۳ قمری و ... که در زیر به ترتیب تاریخ نشر معرفی گردیده است، اشاره

کرد. یافته‌ها و تحقیقات گذشته نشان می‌دهد که علی‌الظاهر در سال ۱۲۵۹ قمری چاپ سنگی وارد تهران گردیده است.

معرفی نسخه‌ها

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

زادالمعاد/ مولف محمد باقر بن محمد تقی؛ کتابت محمدحسین ابن میرزا محمد التبریزی. - تبریز: آقا علی بن حاج

محمد حسین الشهیر بامین الشرع تبریزی، ۱۲۵۱ ق

ا.ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵×۲۵ س.م، وزیری

عربی

یادداشت: خط نسخ- نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: کتاب زاد المعاد تالیف علامه ملا محمدباقر مجلسی از مهمترین کتب ادعیه محسوب می‌شود که منبع و

ماخذ بسیاری از کتاب‌های ادعیه بوده است. زاد المعاد مجموعه‌ای است از نیایش‌ها، زیارت‌نامه‌ها و اعمال روزها و

ماه‌های سال در یک مقدمه و چهارده باب و یک خاتمه است.

۱. دعاها.

*قرآن / کتابت محمد حسین الاصفهانی. - [تبریز: بی‌نا]، ۱۲۵۴ ق.

ا.ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۲۰×۱۴ س.م، رقی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

زادالمعاد/ مولف محمد باقر بن محمد تقی؛ کتابت علی بن زین‌العابدین نوری. - تبریز: [بی‌نا]، ۱۲۵۷ ق

ا.ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۶×۲۶، وزیری

فارسی- عربی

یادداشت: خط نسخ- نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی؛ آرایش سرلوح، جدول

*قرآن / کتابت احمد بن محمد التبریزی. - تبریز: دارالطباعة آقا جبار بن حاج غفار تبریزی، ۱۲۵۸ ق.

ا.ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۹×۵ / ۱۲ س.م، ربعی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش ترنج و سرترنج، دو صفحه افتتاح مذهب و منقش، فواصل

آیات گوی زرین، اسامی سور به خط ثلث با سرخی در میان کتیبه زرپوش، در حواشی صفحات، نام حزب، نصف، جزو

با سرخی میان ترنج کوچک است.

*قرآن

تبریز: دارالطباعة حاجی بهرام، ۱۲۵۸ ق.

۱ ج (بدون شماره گذاری)، ۱۴×۲۱ س. م، رقعی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش دو صفحه افتتاح مذهب و منقش و دو حاشیه حاشیه اول گل و برگهای زرین و الوان و حاشیه دوم مذهب ونیم ترنج های لاجوردی و جداول الوان بین السطور این دو صفحه، فواصل آیات گوی زرین خام، اسامی سور به خط ثلث با سرخی در میان کتیبه زربوش، در حواشی صفحات، نام حزب، نصف، جزو با سرخی میان ترنج کوچک زربوش و منقش و، مرصع متناظر با سرلوح، کتیبه سازی در صدر و ذیل به صورت اسلیمی و ختایی به رنگ های لاجورد، جدول کشی مضاعف و کمنداندازی، طلااندازی بین سطور، سرسوره ها به رنگ لاجورد مزین است.

امتیاز: نفیس به لحاظ جلد، خط و تزیینات

*قرآن

تبریز: دارالطباعة حاج غلامرضا تهرانی، ۱۲۵۸ ق

۱ ج. (بدون شماره گذاری)، ۱۶/۵×۲۵/۵ س. م

یادداشت: خط نسخ؛ جلد تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش دو سوره اول و دوم دارای کتیبه، جدول کشی به تحریر لاجورد و سرخی و معلق به حواشی در ارتباط با سور و آیات به زبان فارسی

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

زادالمعاد/ مولف محمد باقر بن محمد تقی؛ کتابت محمدحسین ابن میرزا محمد التبریزی. - تبریز: دارالطباعة محمد علی

بن حاجی مسیح الشهیر بمیناکار، ۱۲۵۸ ق

۱ ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵×۲۵ س. م، وزیری

عربی

یادداشت: خط نسخ- نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

*لاهیجی، محمدباقر بن محمدتقی

تذکرة الائمة/ محمدباقر بن محمدتقی لاهیجی؛ کتابت محمدحسن آشتیانی. - تبریز، ۱۲۵۹ ق

۲۰۵ ص.؛ ۱۴×۲۱، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی، با روکش پارچه عطف و گوشه تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: به اهتمام محمد مهدی بن محمد صالح صحاف تبریزی به طبع رسیده است.

یادداشت: کتاب درباره تاریخ چهارده معصوم (ع) از ولادت تا وفات و احوالات دیگر است.

۱. چهارده معصوم- سرگذشتنامه.

*سعدی، مصلح بن عبدالله، - ۶۹۱ ق

کلیات سعدی / مصلح الدین سعدی شیرازی؛ کتابت محمدحسن خوشنویس. - طهران، ۱۲۵۹ ق

۱ ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۷×۲۸، وزیری

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی الوان

یادداشت: بانی چاپ عباسعلی طهرانی و فضل‌الله طهرانی

۱. شعر فارسی - قرن ۷ق. ۲. نثر فارسی - قرن ۷ق.

*اعمال مختصر ماه مبارک رمضان - [بی جا: بی نا]، ۱۲۵۹ ق

۲۰۵ص؛ ۱۴×۲۱س م، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نسخ - نستعلیق؛ جلد تیماج یک لا؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: کتاب فوق در اعمال و ادعیه‌هایی مانند دعای افتتاح، دعای سحر، جوشن کبیر و... است.

۱. دعاها.

*رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ ق

اصول عقاید / محمد کاظم بن محمد قاسم الحسینی الرشتی الجیلانی؛ کتابت علی تبریزی. - تبریز، ۱۲۵۹ق

۱۷۷ص؛ ۱۶×۲۲س م، وزیری

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد تیماج یک لا؛ کاغذ فرنگی (آبی)

یادداشت: به اهتمام حاج محمد صادق تاجر یزدی طبع گردیده است.

یادداشت: این رساله در اصول دین و مشتمل بر اصول مطالب بر حق و موافق طریقه‌ی ائمه اثنی عشر صلوات الله

علیهم با ادله‌ی مختصری و مترتب بر پنج باب است.

۱. شیعه - اصول دین.

*رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ ق

دلیل المتحیرین / کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی. - [تبریز: بی نا]، ۱۲۵۹ ق

۱۰۰ص؛ ۱۴×۲۲س م، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی

یادداشت: کتاب شامل سؤالات گوناگون بعضی از شیخیه رئیسشان کاظم ابن قاسم الرشتی. مجموعه ای از رسائل

گوناگون می باشد. برای روشن شدن اذهان فارسی زبانان مترجم آن را به زبان فارسی ترجمه کرده است.

۱. شیخیه - عقاید. ۲. شیخیه و پاسخها. ۳. شیعه - اصول دین. ۴. شیعه - عقاید. ۵. فقه جعفری - رساله

عملیه.

*لاهیجی، محمدباقر بن محمدتقی

تذکره الائمه / محمدباقر بن محمدتقی لاهیجی. - طهران، ۱۲۶۰ ق

۲۴۰ص؛ ۱۴×۲۱، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با عطف و گوشه پارچه؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول
۱. چهارده معصوم - سرگذشتنامه.

*قرآن / کتابت علی بن زین العابدین - [طهران: بی نا]، به بانی عبدالمحمد، ۱۲۶۰ ق

۱.ج. (بدون شماره گزای)؛ ۱۵×۲۲ اس م، وزیری

عربی - فارسی

یادداشت: خط نسخ - حواشی نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول، جدول داخل
متن، ترنج

*قرآن / کتابت محمد حسن کنجوی - تبریز: چاپخانه ابوالحسن شیرازی و میرزا محسن تبریزی، ۱۲۶۰ ق

۱.ج. (بدون شماره گزای)؛ ۱۵×۲۲ اس م، وزیری

عربی - فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی
یادداشت: به اهتمام عبدالصمد تبریزی طبع گردیده است.

*قرآن / کتابت محمد علی بن محمد شفیع خوشنویس

[طهران: بی نا]، ۱۲۶۰ ق

۱.ج. (بدون شماره گزای)؛ ۱۵×۲۶ اس م، وزیری

عربی - فارسی

یادداشت: خط نسخ - حواشی نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش کاغذ؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول، جدول داخل
متن، ترنج

یادداشت: به اهتمام عبدالمحمد تبریزی طبع گردیده است.

*قرآن / کتابت محمد جواد اصفهانی - بی جا: دارالطباعه محمد جعفر ابن میرزای تبریزی، ۱۲۶۰ ق

۱.ج. (بدون شماره گزای)؛ ۱۵×۲۲ اس م، وزیری

عربی - فارسی

یادداشت: خط نسخ - حواشی نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول، ترنج و سرترنج
یادداشت: به اهتمام محمد صادق و محمد باقر طبع گردیده است.

*حمیدالدین بلخی، عمر بن محمود، - ۵۵۹ ق

مقامات حمیدی / عمر بن محمود حمیدالدین بلخی؛ تصحیح محمد حسین ابن آقا محمد مهدی ارباب اصفهانی مشتری

و متخلص به ادیب؛ کتابت میرزا آقای کمرئی - طهران: کارخانه علی قلی خان، ۱۲۶۰ ق

۲۱۱ ص. مصور؛ ۵ / ۲۱ / ۱۴ اس م، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: کتاب به پیروی از حریری و بدیع الزمان همدانی کتاب مقاماتی به زبان فارسی پرداخته و در هر مقامه حکایتی را به سجع و قافیه و تکلیف تمام یا آمیختن شعرهای فارسی و عربی و مثالها و ایه ها بیان کرده است.

۱. نثر فارسی- قرن ۶ ق. ۲. نثر عربی- قرن ۶ ق.

*سرابی تبریزی، محمد کریم بن مهدیقلی، قرن ۱۳ ق

برهان جامع / محمد کریم ابن مهدیقلی تبریزی؛ کتابت میرزا رضاقلی ابن مهدی قلی تبریزی - تبریز: دارالطباعة

علی بن محمد حسین امین الشرع، ۱۲۶۰ ق

۴۶۷ ص.؛ ۲۶×۵ / ۱۷ س م، وزیری

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی الوان (زرشکی)، آرایش جدول دور سطور، جدول داخل

متن

یادداشت: کتاب مشتمل است بر یک مقدمه که ده طراز دارد. و بیست و نه باب به تعداد حروف تهجی است.

۱. فارسی- واژه‌نامه‌ها.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

اختیارات / محمدباقر بن محمد تقی؛ کتابت میزرا محمد آشتیانی- تبریز، ۱۲۶۰ ق

ا.ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۲۱×۱۵ س م، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش پارچه؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول

یادداشت: به اهتمام محمد مهدی ابن آخوند ملا صالح صحاف تبریزی طبع گردیده است.

یادداشت: رساله‌ای است در بیان سعادت و نحوست ایام هفته و ماه با استفاده از احادیث معتبر اهل بیت (ع) بر وجه

اختصار و شامل سه فصل و یک خاتمه می باشد.

۱. اسلام- مجموعه ها.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

حلیة المتقین / محمد باقر بن محمد تقی، ۱۲۶۰ ق

ا.ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۳۴×۵ / ۲۱ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوا با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی شگری؛ آرایش جدول

یادداشت: کتاب حاضر دارای ۱۴ باب و هر باب دارای چند فصل است.

۱. اخلاق شیعه. ۲. احادیث اخلاقی. ۳. شیعه- شعائر و مراسم مذهبی. ۴. احادیث شیعه- قرن ۱۱ ق.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

حیوة القلوب / محمدباقر بن محمدتقی؛ کتابت نصرالله التفرشی- تبریز: [بی‌نا]، ۱۲۶۰ ق

۱. اصول فقه شیعه- قرن ۱۳ ق

*واعظ قزوینی، محمدرفیع، ۱۰۲۷-۱۰۸۹ ق

ابواب الجنان / محمد رفیع‌الدین القزوینی المعروف بالواعظ بن مولی فتح‌الله؛ کتابت نصرالله اهری.- تبریز: دارالطباعة

حاجی بهرام غلام حاجی اسمعیل اردبیلی، ۱۲۶۰ ق

ج. ۱ (۲۸۵ ص)؛ ۲۲×۳۳ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نسخ، مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی الوان

یادداشت: کتاب حاضر به زبان فارسی و در اخلاق و عطا است.

۱. اخلاق اسلامی. ۲. اندرز نامه ها.

*رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲-۱۲۵۹ ق

دلیل المتحیرین / سید کاظم؛ کتابت محمد علی بن علی قلی التبریزی.- [تبریز: بی نا]، ۱۲۶۱ ق

اج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۴×۲۲ س م، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

*میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمدحسن، ۱۱۵۱-۱۲۳۱ ق

قوانین الاصول / ابوالقاسم بن الحسن الجیلانی؛ کتابت نجفعلی بن محمد کاظم الانجدانی.- [ایران: بی نا]، ۱۲۶۱ ق

۲ ج. (در یک مجلد)؛ ۳۳×۲۱ س م، رحلی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

۱. اصول فقه شیعه- قرن ۱۳ ق.

*واعظ قزوینی، محمدرفیع، ۱۰۲۷-۱۰۸۹ ق

ابواب الجنان / محمد رفیع‌الدین القزوینی المعروف بالواعظ بن مولی فتح‌الله؛ کتابت مصطفی بن زین‌الدین تبریزی.-

تبریز: دارالطباعة علی بن محمدحسین الشهیر به امین الشرع، ۱۲۶۱ ق

ج. ۱. (بدون شماره گذاری)؛ ۲۹×۵ / ۱۹، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی؛ کاغذ فرنگی شکری؛ آرایش جدول

یادداشت: به اهتمام آقا محمدرضا طبع گردیده است.

*حائری اصفهانی، محمدحسین بن عبدالرحیم، -۱۲۵۴ ق

فصول الاصول / محمدحسین بن محمدرحیم؛ کتابت علی اکبر بن علی گلپایگانی.- [ایران: بی نا]، ۱۲۶۱ ق

۴۹۰ ص.؛ ۲۱×۳۴، رحلی

عربی

یادداشت: خط نسخ- حواشی نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی شکری
یادداشت: کتابی است در اصول از یک مقدمه و چند مقاله و یک خاتمه است.
۱. اصول فقه شیعه- قرن ۱۳ق.

*قرآن / - تبریز: [بی نا]، ۱۲۶۱ ق

۱ج (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵×۱۰س. م، جیبی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی

*کاشفی، حسین بن علی، - ۹۱۰ ق

انوار سهیلی / ملا حسین بن علی الواعظ الکاشفی؛ کتابت محمد باقر خوانساری- [ایران: بی نا]، ۱۲۶۱ ق
۳۳۶ ص. مصور؛ ۱۸×۲۸ س، م، وزیری

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی شکری؛ آرایش جدول
یادداشت: به اهتمام ملا عباس علی طبع گردیده است.

یادداشت: کتاب مشتمل بر ۱۴ وصیت و هر وصیتی مشتمل بر یک باب و هر بابی مشتمل بر چند حکایت است.
۱. نثر فارسی- قرن ۹ ق.

*مازندرانی، محمدشریف بن محمد، قرن ۱۳ ق

سراج المنیر / محمدشریف بن شمس الدین محمد مازندرانی؛ کتابت عباس بن مرتضی قلی ابن مهدی خان بن
محمدخان سوادکوهی- تبریز: چاپخانه مشهدی کریم بن حسن شالچی، ۱۲۶۱ ق
۹۵ ص. ؛ ۵×۲۱ / ۱۴ س، م، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با عطف پارچه؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: به اهتمام میرزا عبدالصمد بن محمدحسن تبریزی طبع گردیده است.
یادداشت: سراج از قاضی محمد شریف شیرازی در بیست لمعه و یک خاتمه است.
۱. اخلاق اسلامی- متون قدیمی تا قرن ۱۴. ۲. اخلاق ادبی. ۳. احادیث اخلاقی.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

تحفة الزائر / محمدباقر بن محمدتقی؛ مقابله محمد باقر خوانساری؛ کتابت میرزا ربیع بن محمد اسمعیل
خوانساری- [تهران]: کارخانه عبدالمحمد طهرانی، ۱۲۶۱ ق
۴۱۷ ص. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵×۲۵ س، م، وزیری

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش روغنی؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: این رساله در آداب زیارت امکنه مقدس است و زیارتنامه های متعددی را دربردارد. به فارسی و عربی، کتاب حاوی یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه است.

۱. حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ق. - زیارتنامه‌ها. ۲. زیارتنامه‌ها. ۳. دعاها. ۴. زیارت - آداب و رسوم.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

تحفة الزائر/ محمدباقر بن محمد تقی مجلسی؛ کتابت نصرالله الاهی. - تبریز: دارالطباعه آقا محمد علی میناکار، ۱۲۶۱ ق

(بدون شماره گذاری)؛ ۵ / ۵×۲۵ / ۱۵ س م، وزیری

فارسی - عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول است
یادداشت: به اهتمام حاجی آقا ولد آقا مسیح طبع گردیده است.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

حیات القلوب / محمدباقر بن محمدتقی. - [طهران: بی نا]، ۱۲۶۱ ق
ج. ۱ (بدون شماره گذاری)؛ ۵ / ۵×۲۹ / ۲۰، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی، روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

*مجنون، قیس بن ملوح، - ۶۸ق

القصاید المشهوره بمجنون العامری / قیس بن ملوح مجنون. - تبریز، ۱۲۶۱ ق

ج. ۱ (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵×۲۱ س م، رقعی

عربی

یادداشت: خط نسخ - حاشیه به نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش پارچه؛ کاغذ فرنگی نخودی

یادداشت: دیوان مجنون مشتمل بر شرح زندگی قیس بن ملوح و گردآوری قصاید منسوب به روایت ابوبکر والی است.

۱. مجنون، قیس بن ملوح، - ۶۸ق - سرگذشتنامه. ۲. شعر عربی - قرن ۱ق. ۳. غزل - قرن ۱ ق.

*مدرس، محمدرضابن محمد مومن، قرن ۱۲ ق

جنات الخلود / محمدرضای امامی خاتون آبادی. - طهران: کارخانه عبدالمحمد، ۱۲۶۱ق

ج. ۱ (بدون شماره گذاری)؛ ۵ / ۵×۳۴ / ۲۲، رحلی

فارسی - عربی

یادداشت: خط نستعلیق - نسخ؛ جلد مقوایی با روکش کاغذ؛ کاغذ فرنگی شکری؛ آرایش جدول، دارای جدول داخل متن

یادداشت: کتاب درباره تاریخ اسلام، خلفاء، زندگینامه پیامبران و ائمه اطهار(ع) است.

۱. چهارده معصوم - سرگذشتنامه. ۲. پیامبران - سرگذشتنامه. ۳. خدا، نامها. ۴. خدا - صفات. ۵. دعاها.

*موسوی شیرازی، رضا بن اسماعیل، ۱۲۲۳-۱۳۰۲ ق

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد تیماج یک لا؛ کاغذ فرنگی الوان (آبی)

۱. شعر فارسی - قرن ۸ ق.

* شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۱ ق

الصمدیه / شیخ بهایی. - طهران: مطبعه عبدالمحمد، ۱۲۶۲ ق

[۶۷] ص.؛ ۵ / ۱۷ × ۱۱ س م، جیبی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی

۱. زبان عربی - نحو

* صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ ق، شارح

جواهر الکلام / محمد حسن بن باقر النجفی؛ تصحیح عبدالله بن محمد اسمعیل؛ کتابت زین العابدین بن علی خوانساری

- [طهران: بی نا]، ۱۲۶۲ ق

۱ ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۳۵ × ۵ / ۲۱ س م، رحلی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی

یادداشت: (جواهر الکلام) شرح (شرایع) محقق حلی و جامع ترین کتاب در موضوع فقه و استنباط احکام و مشتمل بر تمام

ابواب این علم به طریق استدلالی است.

۱. فقه جعفری.

* علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق

الصحیفة الشریفة / سید الساجدین امام علی بن الحسین زین العابدین علیه السلام؛ کتابت محمد حسین

ابن میرزا محمد التبریزی. - [تبریز: بی نا]، ۱۲۶۲ ق

۱ ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۲۱ × ۱۳ س م، وزیری

عربی - فارسی

یادداشت: خط نسخ - نستعلیق؛ جلد تیماج یک لا، کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: کتاب صحیفه سجادیه مجموعه‌ای از دعاها و مناجات امام چهارم شیعیان، زین العابدین علی الحسین می باشد

که مجموعه‌ای از ۷۵ دعا و نیایش بوده است.

۱. دعاها.

* قرآن / کتابت احمد بن محمد التبریزی. - تبریز: [بی نا]، ۱۲۶۲ ق

۱ ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵ × ۹ س. م، جیبی

عربی

یادداشت: خط نسخ- حواشی شکسته نستعلیق؛ جلد روغنی منقش به گل و بوته سازی با نقش ترنج و سرترنج؛ کاغذ فرنگی الوان؛ آرایش ترنج و سرترنج ترسیمی با سرخی و لاجوردی و چهار گوشه محرر لاجوردی که دعای قبل از تلاوت در آن نگارش یافته، دو صفحه افتتاح مذهب و منقش و دو حاشیه حاشیه اول گل و برگهای زرین و الوان فواصل آیات گوی زرین خام، اسامی سور به خط ثلث با سرخی در میان کتیبه منقش، جداول اوراق و کمند بازر و تحریر مشکی، در حواشی صفحات نشان استخاره، نام سوره، حزب، نصف، جزو با سرخی میان ترنج کوچک زریپوش، مرصع متناظر با سرلوح، کتیبه سازی در صدر و ذیل، جدول کشی کمندانازی، است.

*قرآن / تبریز: دارالطباعه حاجی بهرام، ۱۲۶۲ ق

۴۵۴ص.؛ ۵ / ۱۶ × ۱۰ س. م، جیبی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی الوان؛ آرایش جدول کشی به سرخی، سرسوره هادارای کتیبه به سرخی، فواصل آیات گوی به سرخی

*مجدی، محمد بن ابی طالب، قرن ۱۱ ق

زینة المجالس / مجد الدین محمد الحسینی متخلص به مجدی؛ کتابت عبد الکریم سادات الطباطبایی اردستانی، حبیب

الله افشار بن عبدالجبار قزوینی. - [طهران]: کارخانه ملا فضل الله صحاف طهران، ۱۲۶۲ ق

۱ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۳۱ × ۲۰ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش روغنی؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: کتاب دارای ۹ جزء و هر جزئی شامل ۱۰ فصل است. زینة المجالس کتابی است از مجدالدین محمد بن ابی

طالب، متخلص به مجدی از نویسندگان دوران صفوی ک مولف در آن حکایتها و نادرهها را جمع کرده است.

۱. حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴- ۶۱ ق- سرگذشتنامه. ۲. خاندان نبوت- سوگواریها. ۳. واقعه کربلا، ۶۱ ق.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷- ۱۱۱۱ ق

زادالمعاد/ محمدباقر مجلسی؛ کتابت علی بن محمد تبریزی. - تبریز: مطبعه علی خوشنویس، عبدالعلی، ۱۲۶۲ ق

۴۶۰ ص.؛ ۵ / ۲۱ × ۱۴ س م، رقعی

عربی- فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول

*قرآن / کتابت عبدالرحیم بن ولی محمد الاردبیلی. - [بی جا: بی نا]، ۱۲۶۳ ق

۱ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۸ × ۱۱ س. م، جیبی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول

*قرآن / محمد علی بن محمد شفیع خوشنویس

تبریز: [بی نا]، ۱۲۶۳ ق

۱.ج. (بدون شماره گذاری)، ۱۴×۱۰ س م، جیبی

عربی- فارسی

یادداشت: خط نسخ- حواشی نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش کاغذ؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش فواصل آیات و سوره‌ها و حواشی به صورت دستنویس به رنگ سرخ، جدول بندی به لاجورد و سرخ

* کاشف شیرازی، محمد شریف، ۱۰۰۱- ۱۰۶۰ ق

خزان و بهار / محمد شریف کاشف شیرازی- [ایران: بی نا]، ۱۲۶۳ ق

۱.ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۲۰×۱۴ / ۵ س م، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی

یادداشت: کتاب مشتمل بر یک مقدمه، چهارده اساس و خاتمه است.

۱. نثر فارسی- قرن ۱۱ ق. ۲. داستانهای فارسی- متون قدیمی تا قرن ۱۴.

* کرباسی، محمدابراهیم بن محمدحسن، ۱۱۸۰- ۱۲۶۲ ق

منهاج الهدایة الی احکام الشریعة / محمدابراهیم بن محمدحسن کلباسی؛ کتابت فتحعلی اصفهانی-. طهران: مطبعه

عبدالمحمد، ۱۲۶۳ ق

۲.ج. (در یک مجلد)؛ ۳۲ × ۲۰ / ۵ س م، رحلی

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش کاغذ؛ کاغذ فرنگی نخودی

یادداشت: مولف این کتاب فقهی استدلالی را در چهار قسم عبادات و عقود و ایقاعات و احکام با ذکر ادله و دقایق و

فروع فقه تدوین کرده است.

یادداشت مندرجات: کتاب الطهارة- کتاب الحدود و التعزیرات.

۱. فقه جعفری- قرن ۱۳ ق.

M. de Voltair 1694- 1778

*م، ولتر ۱۷۷۸- ۱۶۹۴

تاریخ پتر کبیر. ترجمه تاریخ شرل دوازدهم / والتر باکترین دوم؛ ترجمه میرزا رضاقلی خان بن مهدی قلی خان تاریخ

نویس؛ کتابت علی محمد بن حسینعلی اللواسانی-. [طهران: بی نا]، ۱۲۶۳ ق

۲.ج. (در یک مجلد)؛ ۳۳ × ۲۱ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج با نقش جدول؛ کاغذ فرنگی نخودی؛ آرایش سر لوح و جدول دور

سطور می باشد.

یادداشت: در این کتاب به شرح احوال و زندگی پتر کبیر تزار قدرتمند روسیه می پردازد. کتاب مشتمل است بر جلد اول

و دوم تاریخ پتر کبیر و ترجمه تاریخ شرل دوازدهم می باشد.

۱. پتر اول، تزار روسیه، ۱۶۷۲- ۱۷۲۵م- سرگذشتنامه. ۲. روسیه- شاهان و فرمانروایان- سرگذشتنامه. ۳. روسیه- تاریخ- پتر اول، ۱۶۷۲- ۱۷۲۵م.

*مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۰۴- ۶۷۲ ق

مثنوی معنوی / جلال الدین محمد بن محمد مولوی؛ کتابت یوسف بن محمد الحسینی بن میرزا محمد علی بن میرزا جعفر الخراسانی. - تبریز: کارخانه مشهدی کریم فرزند ملا حسن، ۱۲۶۴- ۱۲۶۳ ق
۶ ج (در یک مجلد)؛ ۵/ ۲۱×۳۴ س. م، رحلی
فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج با نقش ترنج و سرترنج ضربی؛ کاغذ فرنگی نباتی
یادداشت: به اهتمام عبدالحسین فرزند مشهدی کریم طبع گردیده است.
یادداشت: ۶ دفتر مثنوی مولوی در یک مجلد است. عنوان حکایت های مثنوی درشت تر و متمایز از متن آمده است.
۱. شعر فارسی- قرن ۷ ق.

*حاج میرزا آقاسی، عباس بن مسلم، ۱۱۹۸- ۱۲۶۵ ق

مصاییح محمدیه / حاجی میرزا آقاسی؛ کتابت محمدحسین آشتیانی. - تبریز: دارالطباعه آخوند ملاصالح صحاف، ۱۲۶۳ ق
۱۵۷ ص.؛ ۱۷×۵ / ۱۰ س، جیبی
فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با عطف پارچه؛ کاغذ فرنگی نباتی، آرایش جدول
یادداشت: شامل ۱۴ مصباح در مبداء اول تعالی شأنه و اثبات صفات کمال او می باشد.
۱. اصول دین. ۲. اسلام- عقاید.

*طریحی، فخرالدین بن محمد، ۹۷۹- ۱۰۸۵ ق

مجمع البحرین و مطلع النیرین / فخرالدین الطریحی النجفی. - [طهران]: مطبعه ملا فضل الله، ۱۲۶۳ ق
۲ ج. (در یک مجلد)؛ ۲۱×۳۶ س، م، رحلی
عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج با نقش جدول؛ کاغذ فرنگی نخودی
یادداشت: بانی چاپ کربلائی نصرالله

یادداشت: کتاب لغتی است که در آن معانی لغات غریب قرآن و احادیث را از روی کتابهای لغت معتبر جمع آورده است
و معانی لغات با شاهد مثالی از قرآن و روایات بیان شده و لغات بر اساس لام الفعل تنظیم شده و مشتمل بر بیست و
هشت کتاب و هر کتاب دارای چند باب و فصل می باشد.
۱. زبان عربی- اصطلاحها. ۲. قرآن- واژه ها و اصطلاحها.

*مدرس، محمدرضا بن محمد مومن، قرن ۱۲ ق

جنات‌الخلود/ ابن محمد مومن محمدرضا الامامی مدرس؛ کتابت مصطفی قلی بن محمد هادی سلطان کجوری.-
[طهران]: کارخانه عبدالمحمد، ۱۲۶۳ق
۶۸ص.؛ ۲۰×۳۴، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش پارچه عطف و گوشه تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول، جدول
داخل متن

*مدرس، محمدرضا بن محمد مومن، قرن ۱۲ق

جنات‌الخلود/ ابن محمد مومن محمدرضا الامامی مدرس.- [طهران]: کارخانه ملا فضل الله، ۱۲۶۳ق
ج۱. (بدون شماره گذاری)؛ ۲۰×۳۴، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش پارچه عطف تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول، جدول داخل متن

*واعظ قزوینی، محمد رفیع، ۱۰۲۷-۱۰۸۹ق

ابواب الجنان/ من مولفات محمد رفیع الدین القزوینی المعروف بالواعظ؛ کتابت علی وردی تبریزی. - تبریز: دارالطباع
مشهدی محمد صادق و آقاپاشا، ۱۲۶۳ق

ج ۱ (۳۰۰ ص)؛ ۲۲×۳۲ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی؛ کاغذ فرنگی نخودی

یادداشت: به دستگیری آقا اسمعیل طبع گردیده است.

*مجلسی، محمدباقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ق

اختیارات/ محمدباقر بن محمد تقی مجلسی؛ کتابت محمود بن غلامرضا قمی.- طهران: [بی نا]، ۱۲۶۳ق
ج ۱ (بدون شماره گذاری)؛ ۱۴×۲۱، رقعی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش پارچه؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول

*خراسانی، عسکری بن هدایه الله بن محمد مهدی

نجات المتقین / عسکر بن هدایه الله؛ کتابت احمد بن محمد جعفر الموسوی الکاشانی.- [طهران]: کارخانه محمد اسمعیل،
۱۲۶۴ق

ج۱. (۳۱۰ ص)؛ ۱۷×۲۶ / ۵ س م، وزیری

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی

یادداشت: کتاب در یک مقدمه و دو مقصد و یک خاتمه در اصول و فروع دین است.

۱. فقه جعفری - رساله عملیه.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

زادالمعاد/ محمدباقر بن محمد تقی؛ کتابت فتحعلی. - طهران: کارخانه آقا سید حسن، ۱۲۶۴ ق

[۶۳۴] ص.؛ ۱۶×۲۵ س م، وزیری

فارسی - عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی
یادداشت: به سعی و اهتمام کربلایی محمد صادق به اتمام رسیده است.

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

زادالمعاد/ محمدباقر بن محمدتقی مجلسی؛ کتابت عبدالرحیم تبریزی. - تبریز: کارخانه آخوند ملا صالح صحاف و ولد

ایشان آقا مهدی، ۱۲۶۴ ق

اج (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵×۲۲، وزیری

فارسی - عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

*مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۱ ق

زادالمعاد/ مولف محمد باقر بن محمد تقی. - [بی جا: بی نا]، ۱۲۶۴ ق

اج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۴×۲۰، وزیری

فارسی - عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول

*قرآن / کتابت ابن میرزا محمد تقی خوشنویس عبدالرحیم. - [بی جا: بی نا]، ۱۲۶۴ ق

اج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۵×۲۴ س م، وزیری

عربی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول

*کرمانی، محمدکریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ ق

هدایة العوام / کریم بن ابراهیم. - [طهران: بی نا]، ۱۲۶۴ ق

اج. (بدون شماره گذاری)؛ ۱۱×۱۷ / ۵ س م، جیبی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد تیماج یک لا؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول

یادداشت: کتاب فوق ترجمه رساله در فقه از مولف است که مسمی به جامع و به زبان عربی بوده است و مولف آنرا به

فارسی ترجمه و هدایه العوام نامیده است و مشتمل بر کتاب طهارت، صلوٰه، صیام، زکوه و خمس می باشد.

۱. فقه جعفری - رساله عملیه.

*جوهری، محمد ابراهیم بن محمد باقر، - ۱۲۵۳ ق

طوفان البكاء / محمد ابراهیم المتخلص به جوهری ابن محمد باقر المروی؛ کتابت نصرالله الاهری. - تبریز، ۱۲۶۴ ق
۳۹۷ ص. ؛ ۲۱×۳۴ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: به اهتمام آقا اسمعیل بن کربلای ابراهیم تبریزی طبع گردیده است.

یادداشت: مقتل فارسی است مرتب بر مقدمه و دوازده آتشکده و هر آتشکده مشتمل بر چند شعله می‌باشد.

۱. حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴- ۶۱ ق- شهادت. ۲. واقعه کربلا، ۶۱ ق. ۳. مقتل. ۴. عاشورا.

*حسینی تبریزی، محمد

مظاهر المحمودیة فی الترتیل التجویدیة / محمد حسینی تبریزی؛ کتابت نصرالله تفرشی. - طهران، ۱۲۶۴ ق
مشخصات ظاهری (بدون شماره گذاری): ۲۲×۱۷، وزیری

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش پارچه؛ کاغذ فرنگی نخودی؛ آرایش جدول

یادداشت: مظاهر المحمودیه فی الترتیل التجویدیة محمدبن مهدی حسینی حافظ این رساله تجوید و قرائت را برای

سلطان محمد شاه غازی در یک مقدمه و چهارده مظهر و یک خاتمه نوشته است.

۱. قرآن - قرائت.

*مدرس، محمدرضا بن محمدمومن، قرن ۱۲ق

جنات‌الخلود / ابن محمد مومن محمدرضا الامامی مدرس؛ کتابت مصطفی قلی بن محمد هادی سلطان کجوری. -

[ایران: بی نا]، ۱۲۶۴ ق

اج. (بدون شماره گذاری): ۲۳×۳۴، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با عطف پارچه؛ کاغذ فرنگی نباتی؛ آرایش جدول، جدول داخل متن

یادداشت: به سعی و اهتمام مشهدی غلامحسین طبع گردیده است.

*سعدی، مصلح‌بن عبدالله، - ۶۹۱ ق

کلیات سعدی / مصلح‌الدین سعدی شیرازی؛ کتابت عسکر بن حسین اردوبادی. - تبریز: دارالطباعة دارالسلطنة، ۱۲۶۴ق

اج. (بدون شماره گذاری): ۱۷×۲۶، مصور؛ وزیری

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با عطف و گوشه تیماج؛ کاغذ فرنگی الوان؛ آرایش کتیبه، ترنج، جدول، جدول

داخل متن، مجالس تصویر

*فیروزآبادی، محمدبن یعقوب، ۷۲۹- ۸۱۷ ق

القاموس المحيط والقابوس الوسيط / ابوطاهر مجدالدين محمد بن ابراهيم بن ابى بكر بن ادريس بن فضل الله الصديقى
الفيروز آبادى الشيرازى. - طهران: مطبعة ملا فضل الله، ۱۲۶۴-۱۲۶۵ ق

۲ ج. (در يك مجلد)؛ ۲۱×۳۵ س م، رحلى

عربى

يادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوايى با روکش تيماج؛ کاغذ فرنگى نخودى؛ آرايش ترنج و سرترنج و لچکى
يادداشت: کتاب فرهنگ لغات عربى است.

۱. زبان عربى، واژه نامه ها.

*شهيد ثانى، زين الدين على، ۹۱۱-۹۶۶ ق، شارح

الروضة البهية فى شرح اللمعة الدمشقية / [شارح] زين الدين على بن احمد شامى؛ کتابت

محمد بن مصطفى موسى مازندرانى، محمد باقر خوانسارى. - [يران: بى نا]، ۱۲۶۵ ق

۲ ج. (در يك مجلد).؛ ۲۱×۳۴، رحلى

عربى

يادداشت: خط نسخ- حاشيه نستعليق؛ جلد مقوايى با روکش تيماج ضريبى با نقش ترنج و سرترنج؛ کاغذ فرنگى نخودى
يادداشت: شرح مختصر مزجى است بر کتاب اللمعة الدمشقيه شهيد اول که در سال ۹۵۷ ق. يا ۹۵۸ ق. تاليف شده و
مشمول بر دو مجلد است و از کتب درسى حوزه‌هاى علميه شيعه مى‌باشد.

۱. فقه جعفرى قرن ۸ ق.

*على بن ابى طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت- ۴۰ ق

ديوان على بن ابى طالب عليه السلام / امير على بن ابى طالب عليه السلام؛ کتابت ابن على اصغر محمد سمنانى

- طهران: [بى نا]، ۱۲۶۵ ق

۱ ج. (بدن شماره گذارى)؛ ۲۰ / ۱۴×۵ / ۵ س م، رقى

عربى

يادداشت: خط نسخ- حواشى نستعليق؛ جلد تيماج يك لا؛ کاغذ فرنگى شكرى

يادداشت: به اهتمام آقا على اكبر نقاش اصفهانى الاصل طبع گرديده است.

۱. شعر عربى- قرن ۱ ق.

*قرآن / کتابت محمد على بن على قلى ميرزا. - تبريز: [بى نا]، ۱۲۶۵ ق

۱ ج. (بدون شماره گداى)، ۱۹×۱۲ س م، ربعى

عربى

يادداشت: خط نسخ- حواشى شکسته نستعليق؛ جلد تيماج؛ کاغذ فرنگى نخودى؛ آرايش ترنج و سرترنج، فواصل آيات
گوى زرین، اسامى سور به خط ثلث با سرخى در ميان کتبييه منقش، جداول اوراق و کمند با زر و تحرير مشكى، در
حواشى صفحات نشان استخاره، نام سوره، حزب، نصف، جزو با سرخى ميان ترنج کوچک زرپوش و منقش و خواص
سور و نکات تفسيرى به خط شکسته نستعليق بين السطور، برگ اول و دوم مرصع متناظر با سرلوح زرپوش منقش،
کتبييه‌سازى در صدر و ذيل، جدول کشى مضاعف و کمنداندازى، حاشيه تشعيرى مذهب است.

امتیاز: نفیس به لحاظ جلد، خط و تزیینات

*نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵-۱۲۴۵ ق

معراج السعادة / احمد بن محمد مهدی [ملا احمد نراقی]؛ کتابت مصطفی قلی سلطان مازندرانی کجوری. - [ایران: بی نا]، ۱۲۶۵ ق

[۴۷۳] ص.؛ ۲۱×۳۴ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: به اهتمام عبدالمحمد و بانی محمد حسین عطار طهرانی به طبع رسیده است.

یادداشت: شامل ۵ باب در فایده شناختن نفس خود و بیان محافظت اخلاق حسنه از انحراف و تفصیل اخلاق حسنه و... می باشد.

۱. اخلاق اسلامی- متون قدیمی تا قرن ۱۴.

*آشتیانی، احمد بن محمد حسن

تذکره الغافلین / احمد بن میرزا محمد حسن آشتیانی. - [طهران: بی نا]، ۱۲۶۵ ق

۲۶۵ ص.؛ ۱۰×۱۷ س م، جیبی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی با عطف تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: کتاب مشتمل بر هشت گفتار است: اول- اثبات صانع. دوم- صفات جمال. سوم- اوصاف جلال. چهارم-

اثبات وجود نبوت. پنجم- اثبات نبوت خاتم النبیین. ششم- اثبات وجود امامت. هفتم- اثبات امامت امامان معصوم. و

هشتم- اثبات معاد است.

۱. شیعه- اصول دین.

*مقدس اردبیلی، احمد بن محمد، ۹۹۳ ق

حدیقه الشیعه / مقدس اردبیلی؛ کتابت نصر الله تفرشی. - طهران: [بی نا]، ۱۲۶۵ ق

ج. (بدون شماره گذاری)؛ ۵/۳۳×۵/۲۰ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نستعلیق؛ جلد مقوایی روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نباتی

یادداشت: به اهتمام محمد رضا بن محمد اسمعیل طبع گردیده است.

*واعظ قزوینی، محمدرفیع، ۱۰۲۷-۱۰۸۹ ق

ابواب الجنان / محمد رفیع الدین القزوینی المعروف بالواعظ بن المولی فتح الله؛ کتابت محمدمهدی بن ملا محمد عرب

التبریزی. - تبریز: [بی نا]، ۱۲۶۵ ق

ج ۱ (۳۰۳ ص).؛ ۵/۳۵×۲۲ س م، رحلی

فارسی

یادداشت: خط نسخ؛ جلد مقوایی با روکش تیماج؛ کاغذ فرنگی نخودی

نتیجه گیری

از آنجایی که تاکنون پژوهشی با این سبک در مورد بررسی اولین نسخه های چاپ سنگی چاپ شده در ایران موجود در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی انجام نشده است تحقیق حاضر می تواند بسیار ارزشمند باشد. زیرا اطلاعات جدیدی درباره هریک از جنبه های کتابشناسی و نسخه شناسی مورد نظر پژوهش بدست آمد. نتایج این پژوهش نشان داد که نسخه های چاپ سنگی بسیار نفیس و ارزشمند و بعضاً منحصر به فرد در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی وجود دارد که می تواند نشان دهنده تاریخچه صنعت چاپ سنگی در ایران باشد. همچنین از لحاظ هنری، تاریخی، علمی، فرهنگی و غیره مفید باشد.

منابع و ماخذ

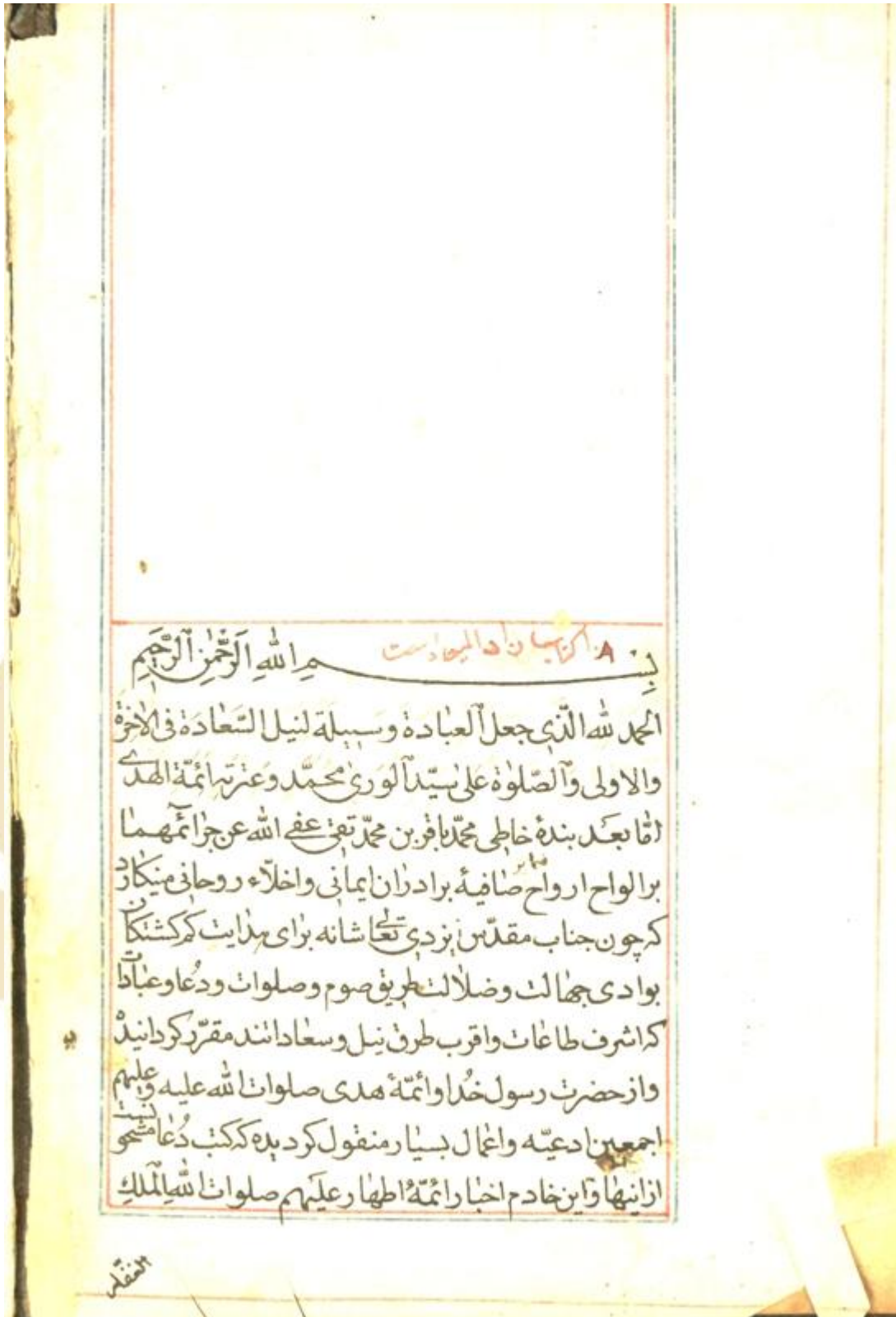
آذرنگ، عبدالحسین (۱۳۸۱). "مدخل چاپ و چاپخانه در دانشنامه جهان اسلام". **صنعت چاپ**، ۲۳۴ (اردیبهشت)، ۶۲-۶۵

بابا زاده، شهلا (۱۳۸۱). "چاپ سنگی". دایره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی. تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران. جلد ۱، ص. ۷۱۱-۷۰۹.

دبیری، اکرم (۱۳۸۴). "چاپ سنگی و دلایل رواج آن در ایران". **فصلنامه کتاب**، دوره ۶، شماره ۲ (تابستان)، ۵۹-۶۶

سلطانی فر، صدیقه (۱۳۸۲). "چاپ سنگی و پیدایش آن در ایران". **فصلنامه کتاب**، ۵۳ (بهار)، ۸۱-۸۲

هراتی، الهام (۱۳۸۰). "جلوه هایی از گرافیک در چاپ سنگی". **کتاب ماه هنر**، ۳۷ و ۳۸، ۶۱-۵۸.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الحمد لله الذي جعل العباده وسيله لنيل السعاده في الآخرة
 والاولى والصلاة على سيدنا لوري محمد وعترته ائمة الهدى
 انا بعد بنده خالجي محمد باقر بن محمد تقى عفي الله عن جرائمهما
 برالواح ارواح صافية برادران ايماني واخلاء روحاني مينگار
 که چون جناب مقدس يزدي تعاشانه براي مزايت که کشنگا
 بوادی جهالت وضلالک طريق صوم وصلوات ودعا وعبادات
 که اشرف طاعات واقرب طرق نيل وسعاداند مقرر کردانيد
 واز حضرت رسول خدا وائمه هدی صلوات الله عليه وعلیهم
 اجمعين ادعيه وانجال بسيا منقول کرده که کتب دعا مستحق
 از انها واین خادم اخبار ائمة اطهار علیهم صلوات الله عليهم

انقله

دوره ۴ شماره ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۶
پایه ۱۳۹۶

محل ظهور هر حرف و عیناً در صنایع غیر سبک که در لایا بعد بحال
 جمد و تلاش کشیدار اینک را نیکم ملک بحال سهولت حاصلت که اکثر
 آید لیریکت که در تصنیف عبادی عینه ما قدر ظاهراً شبیه باندۀ در نگاه
 جهانیشنا محض صالح بزحماً با فرخانشین لیزی که بچکر ما موثر بود لایا
 روسی فند بود صنعت انطباق جدید را در آن ملک دیده است با ب
 استل آنرا بدامرت لطنه نیزین جل و نقل نموده دار الطباعه کمال
 داد و فیصله هم آنرا بکفایت عالی تسلیم المکان فرخ آمانند
 و الا فر از اقله بنزلت جو مزحاً محیر الشبهه با بیل الشریع
 آلتی برتر و اکدام نمود که رفیق صد تو جا بود و در تصرفات
 اینگونه موز کمال لیاقت و قابلیت بد در جند ظهور می نمایند
 صاحب مهارت ظاهره الا کلام کریدر است نا انکد بعد از
 انطباق قرآن مجید حمد که تیمنا و تبرکات از قول امر منطبق کرد
 بنا برین غرض شهرت بچند الحرام در سال هزار و دویست پنجاه
 یک هجری کتاب نزل و المعاد که ناله کلام مرتب العباد است بحال
 جمیله صورت انما مراد فک توقع از شرط العرف ملاحظه کنند که این
 شیخ شریف در کتاب عباد و ناله بدعتی است که هم از آنکه هم از این
 منرها از هرگز بپیشن بپاشد بر وقت همت خود لایا هر شهرت
 شکر گذاری این نعمت را بجا آورده باشند حریره العبد
 آلا شکر الله محمد بن محمد بن محمد التبرک عفی الله عندهم

بعد از هر تلاوتی مستدعی است که روح پرفروغ نواب علین
 طاب و بیغم مدعفو رعنا من مبرها نور الله سبحانه و والد
 ماجد جناب حجای میرزا فاضل سید الله تعالی را بقا محرم فایده
 اختم آمد مکن چه هر یک از این زرد و بن کوه را حقی تمام بر انجام
 این عمل خیرت فرجام است که الدال علی الخیر کفای علی و کاترک
 فی شهر رمضان المبارک من شهر من شهر کتب اقل العباد الله
 لا یود الذی لنا القایرة البایرة محمد حسین الأصغر اللهم اغفر له ولوالدین

در شهر شوال ۱۲۸۶

۱۳۴۴
۱۲۸۹

در شهر شوال ۱۲۸۶

نشریه اکثر و یکی سازان کتابخانه حوزه و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

دوره ۴ شماره ۱ و ۱۱
بهار و تابستان ۱۳۹۰

تصویر شماره ۴

اعطای آن است که بجای دو مدینه شاهی تفریباً بدو چنان در جای که گوید باید و در زن
پراهن و مقتصد با هم مجتهد و در هر بعضی یک عالم مانند سر من کفار کرده اند و بعضی دو عالم لازم
میدند و بهتر است که پراهن و قیاسه باقی و بالا پیش بهتر است که نوپا و جانه طفل را بهتر است
که بختی بی بر او نباشند چنانچه هرگاه از غنای قبیل حاضر شود و شروع کند در روزه و بعد از آن
قادر شود بر سه روز آزاد کردن روزه در مجتهد و بهتر است که ترک کند روزه را و بنده آزاد
کند خصوصاً هرگاه که از یکماه و یکروز روزه داشته باشد و جمعی از اصحاب قایل شده اند که هرگاه کسی
دو ماه متوالی روزه واجب شود و عاجز باشد از گرفتن آن جمده روز روزه میزد و اگر شتاب برآید
بر روز می از طعام میسب و اگر شتاب استغفار میکند و اشرف اوقی آن است که از هر کفاره که عاجز
شود استغفار بد آن میشود مگر کفاره نهار که بعضی گفته اند که تا کفاره نهد و طی زن بر او حلال نشود
هر چند عاجز باشد و اگر بعد از عجز و استغفار بر کفاره قدرت بهم رساند اعطای آن است که باز کفاره
یعنی ماورد و چون کمتر مردم جاهل اند بختارات و احکام آنها و برایشان لازم میشود و نمیدانند و مشغول
بسخن الهی میمانند قدری از احکام آنها را در این رساله کشیدند تا ایراد نمودم متمسک از برادران
ایمانی آن است که بر که از این رساله استغفار کرد و در حال حیات یا بعد از وفات این شکسته سخن
و عار بر عاری رحمت و مغفرت یا بکنند و ختم بفضله الله و سبحان الله و تامل کرده
فی شهر المحرمه شهر رمضان المبارک من سبح و مانه و الف من سبحه
المقدسه علی بن مؤلفه الراجحی الکریم المنان فی محرمه هفتم سنه ۱۲۵۷
المؤمنان مع وفور الاشغال و اشغال الاطوال و توزیع المال الخیر
اولاً و آخراً و الصلوة علی سید المرسلین محمد و آل الطاهرین
و لعل الله علی اعدائهم
که درین کتابت از علمای شیعه را و شاد و زنده
در چهارم اردیبهشت سال ۱۲۵۷ در مشهد
۱۲۵۷

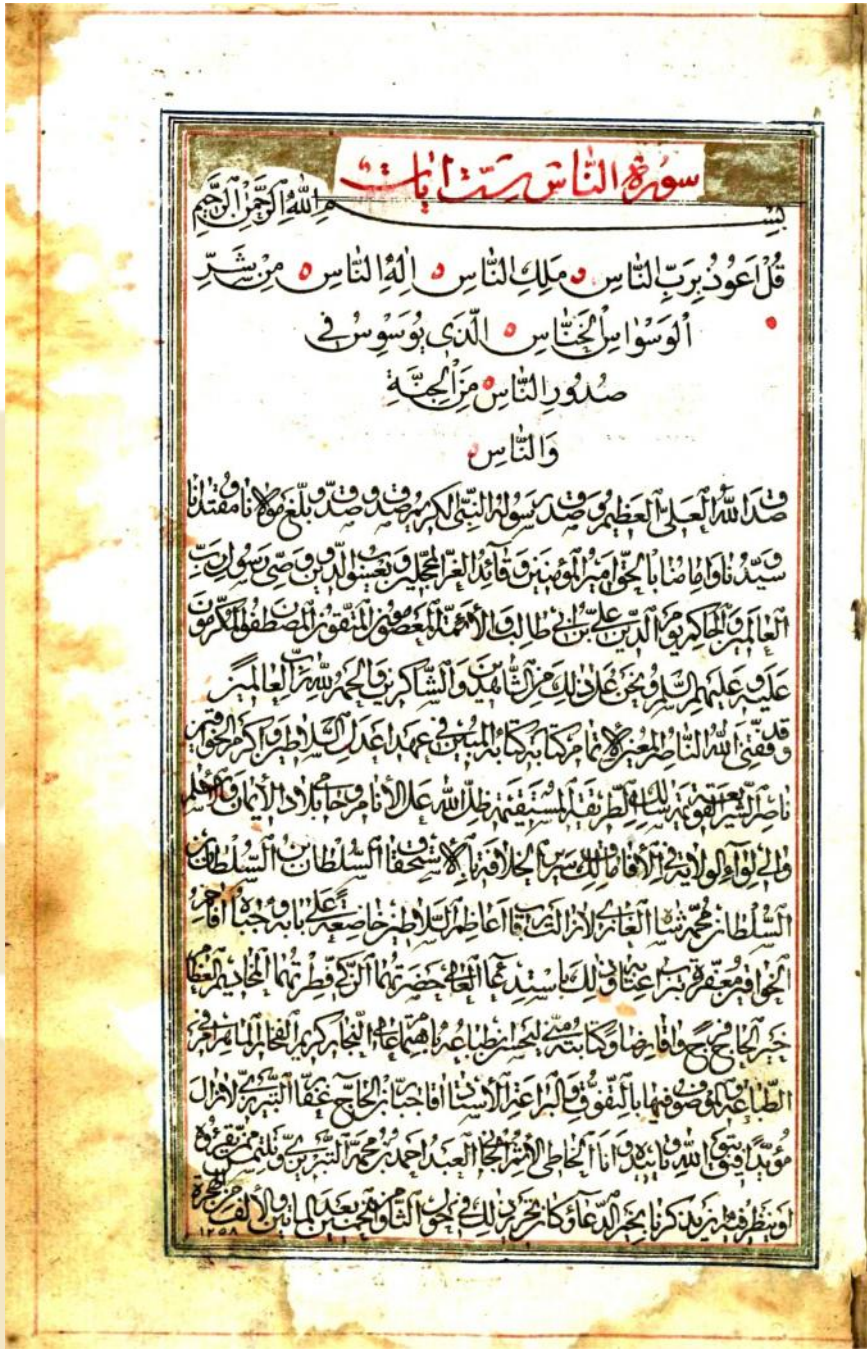
سال ۱۳۱۸ خورشیدی
بازنویسی شد

دوره ۴ شماره ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۰
پنجشنبه ۱۳ بهمن ۱۳۹۰

سورة التاسمات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ التَّاسِينِ وَمَلِكِ التَّاسِينِ وَالنَّاسِ وَالنَّاسِ
• أَلُو سُوَايْرِ الْحِجَّاسِ • الَّذِي يُوسُو سُو فِي
صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْحِجَّةِ

والتاسين

وَاللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ وَصِدْقُ الْوَالِدِ الْكَبِيرِ وَصِدْقُ بَلْعِ الْوَالِدِ الْمَقْتَدِرِ
سَيِّدُ نَاوَا وَمَا بَا الْحَوَامِ وَالْمَوْهَبِينَ قَائِدُ الْعَرَامِ وَالْمَجْلِبِينَ وَغَيْبُ الْوَالِدِ وَصِي سُوَايْرِ
الْعَالِيَةِ وَالْمَلِكِ الْوَالِدِ عَلِيٌّ فِي ظِلِّ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
عَلَيْهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَبِحَوْلِهِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
وَقَفَى اللَّهُ النَّاسِ الْمَعْرُوبِينَ مَا مَرَّكَ بِكُمَا بِالْمُجْتَمِعِ عَمْدًا عَدَلًا كَالطَّرِيقِ الْوَالِدِ
نَاصِرًا لِعَبْدِهِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
طَائِفَةُ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
السُّلْطَانِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
الْحَوَامِ وَالْمَوْهَبِينَ فِي ذَلِكَ بِسَيِّدِنَا الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
بِحَوْلِهِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
الطَّرِيقِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
مُؤَيَّدًا بِوَيْهِ اللَّهُ تَائِبًا وَأَنَا الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ
أَوْ يَنْظُرُ فِي بَيْتِنَا كَمَا كَانَ يَنْظُرُ فِي بَيْتِنَا الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ الْوَالِدِ

نمودم که این خلفای دو فرزند گذاشتند هم‌پن دو فرزند امام شمس است
 و هر که انکار ایشان کند کافر است و خودشان گفتند اگر چهار بار را بگوئیم
 ایشان خامس نذارند و اگر خلفای بنی عباس و امیه را بگوئیم ایشان اصفا
 این عدد اند چون کسی ایشان را خلیفه خدا و رسول خواند گفت با همه ظلمها و کفرها
 که از ایشان صادر شد و تا حال محمد بن عبد الله و المنته جمعی از ایشان مؤمن و شیعیه
 شده اند و الله بهیچ من پشاه الا صراط مستقیم جعفر جامع احمد بلغام جعفر
 داود هود و لیدر و نیدر حسن ظاهره سف کعب لولوحی فوح سلیمان عزیز
 هوزالم فابیل و سبل شمعون نراب ثابت خالد ذوالنون خضرا و ظالم غنیم
 ان اول اسم هر یک حرفی از حروف بیست و هشت گانه است
 با بد کرفت مثلا از احمد الف از بلغام
 علی هذا القیاس قدمی در آنجا
 عشر شریفی بحمد الخیر
 مستجاب

سال ۱۳۱۸ خورشیدی
باز این شد حسن